זון אויפגאנג — 4.37.
זון אונטערגאנג — 8.13.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאג

דאס אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
אממייסטו קלאר און מילד

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

Vol. 20, No. 100. Winnipeg, Tuesday May 20, 1930. Published daily except Saturday and Sunday. דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג דינסטאג כב׳ אייר, תר״ץ.

THE PUBLIC LIBRARY 26

אידן אין ארץ לענדער פראָטעסטירן קעגן אפשטעל פון דער אידישער אימיגראציע קיין ארץ-ישראל

אמערי דערקלערט אבער אין אינטערוויו, אז דער אָפּשטעל איז בלויז פון א צייטווייליקן כאראקטער און וועט ניט האבן קיין פאָליטישע פאָלגן

(ספּעציעלע טעלעגראמעס צו "דאס אידישע וואָרט" פון "איטא")

פאריז, מאי 20 (איטא). — אויף א פארזאמלונג פון אלע היגע ציוניסטישע פאראיינען, איז אָנגענומען געוואָרן א רעזאָלוציע וואס דריקט אויס דעם שארפסטן פּראָטעסט קעגן דעם אָפּשטעל פון אידישער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל. "דאס איז א ברוך פון פייערלאכע פארפליכטונג, באשטעטיקט פון אלע פעלקער, און דאס מאכט דעם געהעריקן דורכפיר פונ׳ם מאנדאט פאר אן אילוזיע",— וועדט דערקלערט אינ׳ם פּראָטעסט.

די רעזאָלוציע איז אָפּגעשיקט געוואָרן פון דער פאריזער ציוניסטישער עקזעקוטיווע צו דער ציוניסטישער עקזעקוטיווע אין לאָנדאָן.

בערלין, מאי 20 (איטא). — דער אָפּשטעל פון דער אידישער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל איז איינגענאָמען אין ווידערשפּרוך צום נייסט פונ׳ם מאנאַרכיסט־לויט א פּראָטעסט רעזאָלוציע אָנגענומען אויף דער קאָנפערענץ פון דער נאציאָנאלער עקזעקוטיווע פון דער דייטשער פעדעראציע.

ירושלים, מאי 20 (איטא).— די מזרחי עקזעקוטיווע האט טעלעגראפירט צו דר. וויצמאן, פאדערנדיק דעם באלדיקן צוזאמענרוף פון אן עקסטראָרדינאָרן קאָנגרעס, איבער דעם אָפּשטעל פון אימיגראציע.

די ארבעטער הסתדרות פאָלגענווענט א גענעראל־סטרייק פון דער גאנצער אידישער ארבעטערשאפט אין ארץ־ישראל, און וויל אָנגענומען שריט צו באוועגן דעם 2טן אינטערנאציאָנאל ער זאָל זיך אָנגענומען די קריזודע פונ׳ם ארבעטלוזיקן ארץ־ישראל.

א גלייכצייטיקע פּראָטעסט באוועגונג איז אויסגעבראָכן אין תל־אביב, חיפה, ירושלים און אין עמק. די הסתדרות אָרגאָניזירט פּראָטעסט מיטינגען אין עפולה, טבריה, פתח־תקוה, חדרה, רחובות, נס־ציונה, ראשון־לציון, כפר־סבא, הרצליה, רוטנבערג ארבעטן, איל׳ת־השחר.

ניו־יאָרק, מאי 20 (איטא). — דער נאציאָנאלער ארבעטער קאָמיטעט און די אמעריקאנער פועלי־ציון האָבן געשיקט א קייבל צו פּרעמיער מאקדאָנאלד, דערקלערנדיק, אז דער אָפּשטעל פון אידישער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל איז א שווערער עקאָנאָמישער קלאַפּ און א פאָליטישע דערניידריקונג פאר׳ן אידענטום. זיי פאָדערן אים אויף, ער זאָל זיך גלייך פּערזענלאך אריינמישן אין דעם ענין.

לאָנדאָן, מאי 20 (איטא).— דר. וויצמאן האָט דערקלאָנט א פּראָטעסט צו דער בריטישער רעגירונג קעגן דעם אָפּשטעל פון אידישער אימיגראציע קיין ארץ־ישראל. איז א בריוו אדרעסירט צו פּרעמיער מאקדאָנאלד צייגט דר. וויצמאן אָן אויף די ערנסטע פאָלגן צו וועלכע דאס קאָן פירן.

אמעריקע פאראינטערעסירט אין דער פראגע

ירושלים, מאי 20 (איטא). — ווי דער איטא ווערט באקאנט, האָט וואשינגטאָן אינסטרואירט איר קאָנסול דאָ צו שיקן א פולן באריכט פון דעם אָפּשטעל פון אידישער אימיגראציע, וועגן די אקטיוויטעטן פון לאָרד סימפּסאָן און וועגן דער שטימונג וואס הערשט אין לאנד זינט די אימיגראציע איז אָפּגעשטעלט געוואָרן.

רעוויזיאָניסטן פארדאמען דר. וויצמאן אויף לאָנדאָנער ציוניסטישער פּראָטאָקאָלונג

לאָנדאָן, מאי 20 (איטא). — די געוויינלאכע ציוניסטישע פּראָטאָקאָלונג וואס ווערט אפּרוווט אין וויכטיגסטן זונטאג אוונט האט דאס מאל צוגעצויגן א באזונדערס גרויסן עולם א דאנק דר. שמריהו לעווינס אנווענדונג אין א דאנק די לעצטע אנטוויקלונגען.

צווישן דעם עולם איז אויף געווען א גרויסע צאָל רעוויזיאָניסטן, וועלכע האבן געפאָדערט דעם דורכפיר פון געוויסע רעזאָלוציעס און האבן געמאכט אבסטרוקציע, ביז דער פּרעזיצער איז געווען גענוצווונגען איינגעלאדן זייערן א רעדנער אויף דער פּלאטפאָרמע.

דער לעצטער האָט שארף קריטיקירט דר. וויצמאן פּאָליטיק און איז באפאלן וויצמאנען פערזענלאך. דאן איז אויפגעשטאנען דער ערן־סעקרעטאר פון דער עניג לישער ציוניסטישער פעדעראציע, רעוו. פּערלצווייג, פון דער ליבעראלער סיגאנאָגע, און האָט דערקלערט, אז "דער וואס גראבט אונטער די אוטאָריטעט פון אונזער פירער איז א שונא פון אידישן פאָלק".

די באמערקונג האָט נאָך פארגרעסערט דעם טומל, ביז דר. שמריהו לעווין האָט אָנגעהויבן ריידן און אלע זיינען געבליבן שטיל פאר איבער א שעה צייט.

שליסנדיק די פּראָזאמלונג, האָט דער פּאָרזיצער גערופן דעם עולם צו האָבן געדולד, דר. וויצמאן, האָט בא געזאָגט, האָט געשריבן צו פּרעמיער און וואָרט אויף זיין ענטפער. אויב דער ענטפער וועט זיין ניט קיין גינסטיקער, וועלן די ציוניסטן פארופן מאס־מיטינגען.

אמערי גיט ניט צו קיין באדייטונג צו אימיגראציע אָפּשטעל

בערלין, מאי 20 (איטא). — דער אָפּשטעל פון אימיגראציע קיין ארץ־ישראל איז בלויז א צייטווייליקער, און וועט ניט האָבן קיין שום פאָלגן פאר דער צוקונפט, — האָט דערקלערט מר. אמערי, געוועזענער קאָלאָניאל מיניסטער אין באלדווינס רעגירונג, אין אינטערוויו פאר דעם פּאָרטרעטער פון דער וואָרשעווער צייטונג "מאָמענט". מר. אמערי געפינט זיך דאָ אין פארבינדונג מיט דער פאָן־אייראָפּייאישער באוועגונג.

"לאָנדאָן בלייבט בלויז אויס צו וואָרטן אויף לאָרד סימפּסאָנס באריכט", — האָט מר. אמערי געזאָגט.— "אויך בין ניט איך פאָרמירט וועגן די פארהאנדלונגען מיט דער אראביישער דעלעגאציע. אָבער איך גלייב, אז די פּאָראלאמענט פראגע איז ניט קיין שארפע, ווייל די אראבער פאָדערן צופיל און קאָנען עס דערפאר ניט דערגרייכן".

"די פאסירונגען אין אינדיע", — האָט ער ווייטער געזאָגט, — זיינען דיריעקט ניט פארבונדן מיט דעם אָפּשטעל פון אימיגראציע, כאטש אומדירעקט מוזן אומרוען אין מזרח באווירקן די לאגע אויך אין ארץ־ישראל".

חיים גרינבערג זאָגט אז אידיש גייט אונטער; דוד פינסקי פאר מיליטאנטישן אידישיזם

היציקע דעבאטן ביי קאָנווענשאָן פון א. נ. א. פ.

מאָנטרעאל, מאי 20 (איטא). — 180 דעלעגאטן פון 103 שטעט פון די פאראייניגטע שטאטן און פון 8 שטעט אין קאָנאדע זיינען פארטראטן אויף דער 12טער קאָנווענשאָן פון איד. נאצ. ארב. פאר־באנד, לויט א פולן באריכט פון מאָנאָטן קאָמיסיע.

די דעלעגאטן זיינען געשיקט געוואָרן פון 112 בראנטשעס, 19 פרויען־קלובן און 11 צענטראלע ארגאניזאציעס.

נעכטיקע סעסיע האָט אויסגעהערט א גלענצנדע אָבער פעסימיסטישע רעדע פון חיים גרינבערג, וועלכער האָט גערעדט וועגן די קולטורעלע פּראָבלעמען פון אמעריקאנער אידענטום.

גרינבערג האָט געזאָגט, אז די אידישע שפּראך פארלירט איר אָנהאלט אויף דער אידישער באפעלקערונג אין אמעריקע. ער האָט געזאָגט: "אידיש וועט ניט פאר־בלייבן און העברייאיש קאָן ניט ווערן די שפּראך פון די אידישע מאסן".

ער האָט באטאָנט, אז ענגליש ווערט די שפּראך פון די אידישע מאסן אין אמעריקע, און זיין אויספיר איז געווען, אז ענגרעטערע שפּראך פון די מאסן, און אן העברייאיש, און ניט אידיש, דאָרף ווערן דער "לשון קודש" וואָס זאָל געבן א צוטריט פאר די אידן צו די נאציאָנאלע אוצרות.

אן אינטערעסאנטע און היציקע דיסקוסיע איבער דער פראגע האָט זיך אנטוויקעלט מיט דער באטייליקונג פון א סך רעדנער. צווישן די רעדנער איז אויך געווען דוד פינסקי, וועלכער האָט גערופן צו א קעמפערישן אידישזם פאר׳ן אויפהאלט פון די אידישע קולטורעלע פּאָזיציעס אין אמעריקע. פינסקי האָט צווישן אנדערש אָנגעגעיינט, אז די אידן אין אמעריקע האָבן געשאפן א רייכערע ליטעראטור, ווי אלע־כע ס׳איז אנדער אימיגראנטן גרופּע.

הכנסה פון נאצ. פאָנד פארגרעסערט נאָך אונ־גוסט פאסירונגען

(ספּעצ. טעלעג. צו ד.א.וו. דורך "איטא")

ירושלים, מאי 20 (איטא). — די אונ־גוסט פאסירונגען האָבן דורעקט געוויירקט אויפ׳ן וואוקס פון די הכנסות פונ׳ם נאציאָנאל פאנד פאר׳ן האלבן יאָר וואָס האָט זיך פארעדיקט מארץ 31טן, — לויטעט א באריכט פון הויפּט־קוואַרטיר פון קרן־קימת.

די הכנסה פאר די דערמאָנטע 6 מאָנאטן דאָס יאָר איז געווען 121,236 פונט (איבער 600 טויזנט דאָל), אין פארגלייך מיט 92,017 פונט פאר׳ן זעלבן פעריאָד לעצטן יאָר,— א וואוקס פון 32 פּראָצענט.

—(::)—

דאָלאר קאמפּיין גייט ווייטער אָן

די פועלי־ציון פרויען קלובן בעטן אונז צו מעלדן, אז דער יערלאכער דאָלאר קאמפּיין פאר די פרויען קבוצות אין א״י גייט ווייטער אָן, און וועט אנהאלטן ביז צום סוף פון דעם חודש.

סאָוועט רעגירונג פירט אָן פּראָפּאָגאנדע קעגן געבריוך פון לוקסוס ארטיקלען

מאָסקווע, מאי 20. — "וואָרפט אוועק אייערע ווייכע שטולן, — זיי שוואנען אָפּ אייער ווידערשטאנד קראפט. פארוואָרפט די בילדער פון אייער וואנט. רייסט אראָפּ די פּאָרהאנגען פון אייערע פענסטער: זיי פארשטעלן די זון און די פרישע לופט".

דער דאָזיקער רוף צו דער סאָוועטישער באפעלקערונג איז דאָ געמאכט געוואָרן די טעג פון דער רעגירונגס ראדיאָ סטאנציע, אינ׳ם קאמף וואָס גייט אָן קעגן דעם געבריוך פון לוקסוס ארטיקלען. די שטים פון דער ראדיאָ האָט ווייטער דערקלערט דעם ענין:

"ווייכע מעבל, בילדער און פּאָרהאנגען כאפּן אויף שטוב און פרוכטבאר פּראָטאָזמן. לוקסוסן זיינען ניט בלויז שעד׳לאך פאר׳ן געזונט, נאָר זיי סימבאָליזירן אויך דעם אלטן לעבנס שטייגער. לערנט זיך צו אטעמען מיט׳ן פרישן לופט פון דער נייער צייט".

די מאָסקווער "פּראַוודאַ", אָרגאן פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי, פאַרעפנט־לאכט א בריוו, אין וועלכן קאָמוניסטישע יוגנט ווערט אָנגעקלאָגט פאר באנוצן זיך מיט סאפעס, פערסישע טעפּיכער, פאר־פיגמען און שפּאנישע גיטארן. אנדערע ווערן אָנגעקלאָגט פאר שפּאָרן געלט אויף א שלעכטער צייט.

מיט א קורצער צייט צוריק האָט די רעגירונג אריינגעלייגט נייע שווערע שטייערן אויף פּוידער, ליפּפארב, פּאַרפיר, מען און קאָסמעטיק בכלל. די מאָס־קווער פרויען אָבער ברייגנען די קרבנות און גיבן ניט אויף די קאָסמעטיק.

אלטע פאָר פאָלק קומט אין געריכט אויסצולייכן סכסוכים און קריגט א גוטע פּאָרציע מוסר פונ׳ם ריכטער פון פאָליציי געריכט

יעדערער האָט זיך זיין פעקל צרות. אייניקע טראָגן זיך מיט זיי ארום אין דער שטיל און אנדערע טראָגן עס אוועק אין פאָליציי געריכט.

אלעקסאנדער אנדרעטשיק און זיין ווייבעל כריסטינאָ, שוין עלטערע מענשן מיט באזיילבערטע קעפּ האָבן נעכטן אויסגע־לופטערט זייער פעקל צרות אין שטאָטיקן פאָליציי געריכט.

זי האָט גע׳טענה׳ט אז איר מאן גיט איר ניט אויף דער הוצאה אן ע״ר האָט געטענה׳ט אז ער האָט איר גע־בראכט גענוג שפּייז אין הויז אריין נאָר זי האָט אין פארטריבן פון הויז.

דער ריכטער האָט אָנגעקוקט די כמעט צוויי צעבראָכענע שארבנס, און ער האָט זיך אויף זיי אָנגעבייזערט: "איר זייט צו אלט אין שוין צו לאנג פארהייראט און איר זאָלט ברייגנען אייערע פאמיליע סכ־סוכים אין פאָליציי געריכט. איך וועל אייך לאָזן גיין פריי א וואָך צייט, און אויב איר וועט ניט מאכן קיין שלום ארעסטירט געוואָרן.

באפעלקערונג פון דער וועלט אָפּגעשאצט אין צוויי ביליאָן

האאג, האָלאנד, מאי 20. — קיינמאָל אין דער צעשיכטע פון אלע זיינען אין אמעריקע אין דער רונג פון דער וועלט ניט געווען אזוי ווייט אויפגעשאצט אין נאָך די באפעלקער